

MINISZTERELNÖKI HIVATAL
NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV ÉS EU TÁMOGATÁSOK HIVATALA

ÖSSZEFOGLALÓ
A MAGYAR NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV-RŐL

2003. december

Magyarország 2004. május 1-jén csatlakozik az Európai Unióhoz, és jogosulttá válik az unió fejlesztési alapjainak, a strukturális alapok és kohéziós alap támogatására. Ezen alapok célja a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése, illetve a fejlettségbeli különbségek csökkentése a tagállamok és régiók között.

Az EK 1260/1999-es, a strukturális alapokról szóló általános rendelete szerint azon tagállamok, melyek az 1. célkitűzés alá esnek, a támogatások igénybevétele feltételeként fejlesztési céljaikat és prioritásaikat tartalmazó Nemzeti Fejlesztési Tervet kell, hogy készítsenek, és benyújtsanak az Európai Bizottsághoz. A Nemzeti Fejlesztési Terv a Magyar Köztársaság kormányának nemzeti stratégiai dokumentuma. Az NFT képezi a Bizottsággal folytatandó tárgyalások alapját, melynek eredményeként a támogatások jogi keretét jelentő jelen Közösségi Támogatási Keretszerződés elkészült. Ezen Közösségi Támogatási Keretszerződés (KTK) rögzíti az EU, illetve Magyarország pénzügyi kötelezettségvállalását a 2004 és 2006 közötti időszak közös fejlesztéseit illetően.

A Nemzeti Fejlesztési Terv, illetve a Közösségi Támogatási Keret az eljövendő 3 évben mintegy **1350 milliárd Ft értékű fejlesztés** megvalósítását teszi lehetővé. Ez az összes hazai közösségi fejlesztéseknek mintegy 50%-a. Mindehhez kapcsolódik évi **+0,7%-os GDP növekedés** 2004 és 2008 között (összesen 3,5-4%) és a **foglalkoztatottak** számának mintegy **110 ezer fővel való növelése**.

Ezen említett eredmények megvalósulásához semmiféle csodához hasonló dolog nem szükséges, ezek bele vannak kódolva, programozva a Tervbe. Mindössze arra van szükség, hogy a kormányzat minden erejével azon legyen, hogy a Nemzeti Fejlesztési Tervet végrehajtsa, annak megvalósulását megkönnyítse. A Nemzeti Fejlesztési Hivatal az elmúlt másfél esztendőben a Terv kialakításán, „társadalmasításán” és a z Európai Unióval való elfogadtatásán kívül komoly erőfeszítéseket tett a Tervet magvalósítani hivatott intézményrendszer kialakításában. A Tervet az elkövetkezendő hetekben „szentesítik” a magyar kormány és az Unió illetékesei, az intézményrendszer felállt és működőképes. Ezt követően a Kormánynak mindössze a végrehajtásra kell koncentrálnia folyamatosan, három éven keresztül.

1. A MAGYAR NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV

Az NFT tervezése 2001-től 2004 január 1-ig, a Közösségi Támogatási Keret elfogadásáig

A magyar NFT kialakítása 2001. februárjában kezdődött. A 2002. májusi kormányváltásig az NFT hét kötelező fejezetéből mindössze az első, a Helyzetértékelés című készült el - ezzel másfél éves késésbe került az eredeti ütemezéshez képest. Ennek ellenére 2002. július 30-án a 21. "Regionális Politika" csatlakozási fejezet lezárásakor a hivatalba lépő kormány megerősítette azt az elődje által tett kötelezettségvállalást, hogy 2002 végéig jóváhagyja a Nemzeti Fejlesztési Tervet.

A kormányváltást követően a Gazdasági Minisztériumtól a Miniszterelnöki Hivatal keretein belül létrehozott Nemzeti Fejlesztési Hivatal felelősségi körébe került a Terv elkészítése. A programozási dokumentumok készítése során jelentős eredményeket könyvelhettünk el a késedelem lefaragásával kapcsolatban. 2002. nyarán folyt a 2001. első felében elkészült Helyzetértékelés aktualizálása, elsősorban az Európai Bizottságtól kapott észrevételek felhasználásával. Ezzel párhuzamosan megkezdődött az NFT Stratégiájának kidolgozása, melynek szeptember végén benyújtott változatát a Kormány első olvasatban elfogadta, és társadalmi vitára bocsátotta. Október közepén a Kormány első olvasatban elfogadta az Operatív Programokat (OP), és egyben megkezdődött ezek társadalmi egyeztetése. Ennek eredményének, illetve az időközben a brüsszeli Bizottság által informálisan eljuttatott észrevételek felhasználásával a Stratégia és az OP-k átdolgozásra kerültek.

Mindezen felül a nemzeti szintű partnerségi fórumok (Országos Érdekegyeztető Tanács, Országos Területfejlesztési Tanács, Országos Környezetvédelmi Tanács), illetve a regionális partnerek is megvitatták az NFT-t, illetve az OP-kat.

2002. december közepén a Kormány második olvasatban elfogadta mind az NFT, mind az Operatív Programok teljes anyagát azzal, hogy az Európai Unió Bizottságával folytatott tárgyalások, illetve az előzetes (ex-ante) értékelés eredményeit beépítve az NFT-t 2003. március, az OP-k esetében április végéig kell benyújtani az Európai Bizottságnak.

A programkiegészítő dokumentumok (PKD) készítése az OP-k áprilisi benyújtását követően kezdődött. A PKD-kat munkacsoportok keretében dolgozták ki, melyeknek tagjai voltak az IH-k, a kulcs-szervezetek illetve a Közreműködő Szervezetek (KSZ) képviselői. A PKD-k végleges változatát 2003. november elején nyújtottuk be a Bizottságnak.

A KTK, illetve az OP-k tárgyalása az év végéig előreláthatóan lezárul, s így sort lehet keríteni azok előzetes elfogadására. Ez lehetővé teszi egyrészt a programok végrehajtásának megkezdését 2004. elejével.

A további menetrend:

2003. december	Tárgyalások lezárása, a KTK és az OP-k véglegesítése, megegyezés megkötése a Bizottság és a Magyar Kormány között
2003. december folyamán	Pályázati kiírások elkészítése (IH-k és minisztériumok)
2004. január	Pályázatok kiírása (retroaktív klauzula alapján)
2004. január-május	Első pályázatok benyújtása, elbírálása és kifizetése magyar költségvetési forrásokból
2004. május 1.	Magyar csatlakozás
2004. május	KTK formális EU jóváhagyása
2004. május	Magyar KTK hivatalos aláírása

2004. május vége	Monitoring Bizottság jóváhagyja az OP és PC-eket
2004. június	EU Bizottság formálisan jóváhagyja a OP-eket
2004. július (szeptember)	Előleg átutalása a Bizottságtól
2004 június – 2008 december	Pályázatok folyamatos befogadása, elbírálása, kifizetése

Az NFT alapjául szolgáló keretdokumentumok

A Nemzeti Fejlesztési Terv az Európai Unió Tanácsának a Strukturális Alapok általános szabályozásáról szóló 1260/1999 Rendelete (Council Regulation /EC/ No 1260/1999), valamint a Strukturális Alapokra vonatkozó tervekről és programozási dokumentumokról szóló Vademecum figyelembevételével készült. A Terv igazodik az Európai Bizottság 2000-2006-os időszakra vonatkozó programozási irányelveihez (*The Structural Funds and their coordination with the Cohesion Fund, Guidelines for programmes in the period 2000-2006*), amelyek a gazdasági versenyképesség javítását, a foglalkoztatottság növelését leginkább segítő fejlesztési politikákról adnak útmutatást. Emellett figyelembe veszi a releváns közösségi és nemzeti szakpolitikákat, stratégiákat is.

Az NFT – mindezen túlmenően - támaszkodik az Előcsatlakozási Gazdasági Program c. dokumentumra (Pre-accession Economic Programme; PEP 2003). E dokumentum körvonalazza azt a makrogazdasági keretet és gazdaságpolitikát, amelyben a Nemzeti Fejlesztési Terv kifejti hatásait, s melynek egyik megvalósítási eszköze. A középtávú gazdaságpolitika célja a modernizáció, az európai szintekhez való felzárkózás, amely a versenyképesség erősítésében, a pénzügyi és árstabilitásra törekvésben, valamint a gazdaság és társadalom kohéziós erőinek kibontakoztatásában realizálódik.

A magyar Nemzeti Fejlesztési Terv a Strukturális Alapok mindegyikének forrásaira épít. Ennek megfelelően céljainak, prioritási területeinek és a megvalósítandó intézkedéseknek összhangban kell állniuk az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Alapokra vonatkozó rendeleteivel.

A Strukturális Alapok finanszírozta beavatkozások szoros, koordinált kapcsolatban állnak az azonos időszakban a Kohéziós Alapból finanszírozott intézkedésekkel, amelyek fejlesztési irányai megjelennek a Nemzeti Fejlesztési Tervben.

A Nemzeti Fejlesztési Terv tartalmi elemei

A fejlesztési terv Helyzetértékelése a magyar gazdaság és társadalom állapotát vázolja fel, rámutat a súlyponti kérdésekre, megvizsgálja a problémák okait. Az ennek alapján készített SWOT-elemzésben Magyarország erősségei és gyengeségei, lehetőségei, illetve a rá leselkedő veszélyforrások kerülnek meghatározásra. A SWOT elemzés alapján kerül kialakításra a magyar Nemzeti Fejlesztési Terv stratégiájának célstruktúrája.

Az NFT **hosszútávú célja: az EU gazdasági és társadalmi fejlettségi szintjéhez való konvergencia.**

Az ezt alátámasztó és ennek elérését lehetővé tevő **három specifikus cél:**

1. **versenyképesebb gazdaság;**
2. **a humán erőforrások fejlesztése;**
3. **jobb minőségű környezet és alap-infrastruktúra; illetve**
4. **kiegyensúlyozottabb területi fejlődés elősegítése.**

A specifikus célok elérésére a Nemzeti Fejlesztési Tervben kialakított intézkedés-együttes az alábbi **5 operatív program** keretében valósul meg.

- Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP)
- Humán Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (HEFOP)
- Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP)
- Agrár- és Vidékfejlesztés Operatív Program (AVOP)
- Regionális Fejlesztési Operatív Program (RFOP)

Az NFT céljainak megvalósításához szükséges, hogy az OP-k egyes fejlesztései egymást kiegészítő, integrált módon, a szinergikus hatásokat kihasználva valósuljanak meg. Ezzel egyrészt megakadályozható a fejlesztések elaprózódása, míg másrészt a támogatandó célterületeken érdemi hatás érhető el.

Az NFT pénzügyi vonatkozásai

A Nemzeti Fejlesztési Terv megközelítőleg 510 milliárd forint uniós és 178 milliárd forint hazai közösségi (központi, illetve helyi) forrást nyit meg a beruházásoknak az Operatív Programokon keresztül. Ez a gazdasági szereplőknek szóló programokon keresztül további 280 milliárd forint magántőkét mozgathat meg.

Mindezt kiegészíti 283 milliárd forint uniós, illetve 113 milliárd forint hazai közösségi forrás a Kohéziós Alap finanszírozta nagy környezetvédelmi és közlekedési infrastrukturális projekteken keresztül.

Így összességében 1350 milliárd forintnyi fejlesztés valósulhat meg a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében.

A 2004-2006 közötti források megoszlása a Nemzeti Fejlesztési Terv-ben (milliárd HUF)

Terület (Operatív Program)	Strukturális Alapok (OPk) uniós forrás (1)	Nemzeti közösségi (központi vagy helyi) társfinanszírozás (2)	Uniós + nemzeti közösségi összesen (3)=(1)+(2)	Magánforrás (4)	Összes beruházás az OP-kben (5)=(3)+(4)	Kohéziós Alap uniós rész (6)	Kohéziós Alap hazai (közösségi) rész (7)	Összes beruházás az NFT-ben (8)=(5)+(6)+(7)
Gazdasági Versenyképesség	109,4	45,2	154,6	135,9	290,6	0	0	290,6
Humán erőforrások	143,5	47,8	191,3	0	191,4	0	0	191,4
Környezetvédelem, Energia és Közlekedési Infrastruktúra	83,42	28,9	112,4	9,7	122,1	283,7	113,5	519,3
Agrár- és Vidékfejlesztés	80,8	26,9	107,8	115,4	223,2	0	0	223,2
Regionális (térségi, helyi) fejlesztések	91,7	29,7	121,4	19,5	140,8	0	0	140,8
Összesen	508,9	178,6	687,5	280,5	967,9	283,7	113,5	1365,1

2. A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV OPERATÍV PROGRAMJAI

GAZDASÁGI VERSENYKÉPESSÉG OPERATÍV PROGRAM

Kapcsolódás az NFT célkitűzéseihöz és prioritásaihoz:

A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP) az NFT fejlesztési stratégiája egyik specifikus céljának elérését, a gazdasági versenyképesség növelését célozza meg.

Ez a cél a kulcsterületekre irányuló közvetett és közvetlen beruházásokon keresztül valósul meg, elősegítve a vállalatok termelékenységét és a fejlettebb üzleti környezet kialakulását. A gazdasági versenyképesség növelésével a GVOP nagyban hozzájárul az NFT általános céljához, ami az ország közelítése az EU társadalmi-gazdasági fejlettségi szintjéhez. A GVOP, intézkedésein keresztül közvetett módon az NFT több specifikus céljának megvalósulásához is hozzájárul. A vállalkozások termelő berendezéseinek és módszereinek modernizálása hozzájárul egyrészt az alacsonyabb károsanyag-kibocsátáshoz és ezáltal az egészségesebb környezethez, másrészt az üzleti és kommunikációs infrastruktúra fejlesztéséhez a kevésbé fejlett régiókban, ami elősegíti a kiegyensúlyozottabb regionális fejlődést. A vállalkozások versenyképességének és a vállalkozói környezetnek a javításával növeli a munkavállalási lehetőségeket és így az emberi erőforrások jobb kihasználását.

Célkitűzések és prioritások a GVOP-ban:

A versenyképesség növelésére irányuló általános cél elérése érdekében a GVOP három specifikus célkitűzést határoz meg:

- A tudásalapú gazdaság és az innovációs kapacitások fejlesztése
- A technológia-intenzív ipar és szolgáltatások fejlesztése
- A kis- és középvállalkozások fejlesztése a gazdaság dualitásának csökkentése érdekében

A GVOP célkitűzései az alább kifejtett négy prioritáson keresztül valósul meg.

1. Prioritás: Beruházás- ösztönzés

A beruházások alapvető jelentőségük Magyarországon vállalkozásainak és az üzleti infrastruktúra modernizálásának érdekében. Ebből kifolyólag a GVOP támogatja a termelőkapacitások modernizálását, különös tekintettel azokra a területekre, ahol ez alkalmassá teszi a vállalkozásokat arra, hogy nagyobb vállalatok beszállítóivá váljanak; valamint a feldolgozóipart, szolgáltató központok létrehozását támogatva. Az ehhez kapcsolódó intézkedések a magyar vállalkozások és a multinacionális vállalatok közötti integrációt mozdítják elő. A GVOP a magas minőségű üzleti infrastruktúra fejlesztését is támogatja az ipari parkok, inkubátorházak, technológiai transzfer és logisztikai központok fejlesztésével, ami előmozdítja a regionális növekedési pólusok fejlődését. Tekintettel Magyarországon számottevő beruházási szükségletére, a prioritás pro-aktív beruházás-ösztönzési tanácsadásnak is helyt ad, új befektetőknek az országba vonzása, illetve a reinvesztíció

bátorítása érdekében. A többi prioritástól eltérően, e prioritás nagyobb beruházásokat is támogat.

2. Prioritás: Kis és középvállalkozások fejlesztés

A kis- és középvállalkozások jelentős lehetőség-forrása a magyar gazdasági fejlődésnek, következésképpen az operatív program olyan intézkedéseket is tartalmaz, ami kifejezetten ezek igényeire összpontosít. A cél e lehetőségeknek a kihasználása és a jelenleg fennálló, a kisebb, kevésbé hatékony hazai, és a nagy, modern külföldi tulajdonú vállalatok közötti szakadék áthidalása. Az intézkedések a műszaki technológiai beruházásokat, minőségbiztosítási rendszerek bevezetését, a termelő-berendezések modernizációját, a vállalkozásoknak az EU standardjaihoz való felzárkóztatását, innovatív termékek létrehozását támogatja. A KKV-k üzleti tanácsadáshoz való hozzáférését, az üzleti menedzsment fejlesztését, a KKV-k közötti együttműködést is támogatja e prioritás.

3. prioritás: Kutatás-fejlesztés és innováció

A magyar, elsősorban kis- és középvállalkozások érdekében a magas szellemi hozzáadott értéket tartalmazó termékek, szolgáltatások, eljárások kifejlesztését támogatása döntő jelentőségű. E prioritás keretében a GVOP támogatja a K+F és innovációs tevékenységet, kutatási projektek megvalósítását a kulcsterületeken, a kutatási infrastruktúra fejlesztését, a technológia-átadást szolgáló a közfinanszírozású kutatóhelyek és a vállalati szféra együttműködését, a KKV-k (a spin-off vállalatokat is beleértve) innovációs tevékenységét. A források az információs és kommunikációs technológiák, biotechnológia, anyagtudomány és környezetbarát eljárások, termékek, szolgáltatások területeire koncentrálnak. Az intézkedések a közszféra és a privát szektor K+F beruházási igényeit is figyelembe veszik, különös tekintettel a non-profit kutatóintézetek és vállalkozások közötti kutatási partnerkapcsolatok fejlesztésére.

4. prioritás: Információs társadalom- és gazdaságfejlesztés

Az információs és kommunikációs technológiáknak, a gazdasági és piaci információknak, valamint az általuk elérhető adatoknak nagy szerepük van minden ágazatban. Mivel az ilyen jellegű technológiáknak a hozzáférhetősége, alkalmazása jelenleg egyenlőtlen Magyarországon, a GVOP azokat a területeket támogatja, ahol a fejlesztés különösen szükséges, ide értve az üzleti szempontból jelentős szolgáltatások, alkalmazások, tartalmak és infrastruktúra fejlesztését. A GVOP támogatja az IT alapú üzleti rendszerek bevezetését a KKV-k hatékonyságának növelése, és a partnereik felé történő információátadás fejlesztése érdekében. Mivel jelenleg nincs megfelelő korszerű üzleti célú digitális tartalom Magyarországon, a GVOP támogatja az ilyen adattartalmak előállítását a KKV-k tudásbázisának növelése érdekében. A OP üzletbarát e-közigazgatás szolgáltatásainak fejlesztését is megcélozza, a közigazgatás és a vállalkozások közötti információáramlás hatékonyságának fokozása érdekében. A GVOP a távoli, elszigetelt, hátrányos helyzetű térségek információs társadalomba való bekapcsolását, a szélessávú távközlés infrastruktúra elterjesztését is támogatja azokon a területeken, ahol a magánszféra szolgáltatói nem tudnák azt önállóan megtenni.

Az ötödik, technikai segítségnyújtást szolgáló prioritás a program hatékony és eredményes megvalósításához járul hozzá.

milliárd HUF; 2004-06

	EU	Hazai közösségi	Összes közösségi	Magánforrás	Összesen
Gazdasági versenyképesség operatív program	109,4	45,2	154,6	135,9	290,6
Beruházás-ösztönzés	25,2	10,7	35,9	56,0	91,9
<i>Ipari és szolgáltatási szektor versenyképességének fejlesztése</i>	20,9	9,0	29,9	48,8	78,7
<i>Ipari infrastruktúra megteremtése</i>	3,1	1,3	4,4	7,2	11,7
<i>Pro-aktív beruházás-ösztönzési tanácsadás</i>	1,1	0,4	1,5	0,0	1,5
Kis- és középvállalkozások fejlesztése	30,6	12,8	43,4	41,4	84,8
<i>Kis- és középvállalkozások műszaki-technológiai hátterének fejlesztése</i>	22,0	9,4	31,5	31,5	63,0
<i>Vállalkozói kultúra és ismeretek fejlesztése</i>	3,1	1,0	4,1	2,0	6,1
<i>Együttműködés fejlesztése a vállalkozói szektorban</i>	5,5	2,4	7,9	7,9	15,7
Kutatás-fejlesztés és innováció	25,2	9,4	34,5	15,2	49,7
<i>Alkalmazás-orientált kooperatív kutatási és technológia-fejlesztési tevékenységek támogatása</i>	11,5	3,8	15,3	5,1	20,4
<i>Közfinanszírozású és non-profit kutatóhelyeken a kutatás, a technológiatranszfer és kooperáció feltételeinek javítása</i>	8,2	3,2	11,4	4,9	16,3
<i>Vállalati K+F kapacitások és innovációs képességek erősítése</i>	5,4	2,3	7,8	5,2	13,0
Információs társadalom- és gazdaságfejlesztés	24,1	10,9	35,0	23,4	58,4
<i>E-gazdaság fejlesztése, e-kereskedelem ösztönzése</i>	8,8	3,8	12,5	12,5	25,0
<i>Információs (digitális tartalom) iparág fejlesztése</i>	3,3	1,4	4,7	4,7	9,4
<i>Az e-közigazgatás fejlesztése</i>	5,5	1,8	7,3	0,0	7,3
<i>Szélessávú távközlési infrastruktúra bővítése</i>	6,6	3,9	10,5	6,2	16,6
Technikai segítségnyújtás	4,4	1,5	5,8	0,0	5,8

HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM

Kapcsolódás az NFT céljaihoz és prioritásaihoz

Noha a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program az NFT számos céljához járul hozzá, a dokumentum elsősorban a meglévő humánerőforrás-kihasználás javítására, mint specifikus cél elérésére fekteti a hangsúlyt. Ennek érdekében a program leginkább a kínálati oldalon történő beavatkozással kíván megoldást találni a stagnáló foglalkoztatási rátára, az oktatási-képzési rendszernek a változó munkaerő-piaci igényekre adott nem kellően érzékeny válaszára, az alacsony területi és szakmai mobilitásra, illetve a munkavállalási korú népesség körében tapasztalható jelentős mértékű inaktivitás problémájára.

A HEF OP céljai és prioritásai

Az Európai Unió társadalmi és gazdasági fejlettségi szintjéhez való konvergencia elérése érdekében a HEF OP három specifikus célt fogalmazott meg, amelyek esetében mérhető eredményt kell elérni:

- a foglalkoztatási szint növelése
- a munkaerő versenyképességének javítása
- a társadalmi befogadás elősegítése

A fenti célok elérése érdekében a HEF OP intézkedések széles skáláját támogatja, többek között aktív munkaerő-piaci politikai eszközöket és az egész életen át tartó tanulás és az alkalmazkodóképesség és vállalkozókészség fejlesztését a munkaerő tudásszintjének növelése érdekében. További tevékenységek a munkaerő-piaci részvétellel szoros összefüggésben álló, szegénység és diszkrimináció megszüntetését, továbbá a leghátrányosabb helyzetű csoportok oktatásának és képzésének támogatását célozzák meg. A hátrányos helyzetű csoportok (különösen a roma népesség, az inaktívok, a szociálisan hátrányos helyzetűek, a fogyatékosok és szenvedélybetegek) helyzetének javítása érdekében hangsúlyt kap a területi egyenlőtlenségek és az oktatási-képzési lehetőségekhez, illetve a szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés problémáinak leküzdése.

A HEF OP négy prioritásra helyezi a hangsúlyt:

1. Prioritás – Aktív munkaerő-piaci politikák támogatása: A prioritás célja a munkanélküliek reintegrációja a munkaerő-piacra, a hosszú távú munkanélküliség megakadályozása, illetve a fiatal munkanélküliek munkaerő-piacra történő beilleszkedésének elősegítése. Ezek mellett a prioritás a nők munkaerő-piaci részvételének támogatását elősegítő kezdeményezéseket is tartalmaz, beleértve családbarát intézkedéseket, és az intézkedésekhez kapcsolódó, a munkaviszony és/vagy tanulás mellett a hozzátartozók ellátását biztosító szolgáltatások fejlesztését. A prioritás közvetlenül hozzájárul az NFT-ban megfogalmazott foglalkoztatási szint növelésének céljához, illetve az esélyegyenlőség támogatásához. A Foglalkoztatási Szolgálat modernizációja szintén kulcsfontosságú komponense a prioritásnak.

2. Prioritás – Társadalmi kirekesztés elleni küzdelem támogatása a munkaerő-piacra történő belépés elősegítésével. A prioritás olyan kezdeményezéseket támogat, amelyek a munkaerő-piacra történő belépést segítik elő, különös tekintettel a társadalmi kirekesztéssel leginkább sújtottakra. A munkaerő-piaci beilleszkedés feltételeinek megteremtése érdekében a prioritás az alapfokú oktatáshoz, a képzéshez és a munkalehetőségekhez, illetve a megfelelő színvonalú egészségügyi szolgáltatások való hozzáférést támogatja. A prioritás továbbá a hátrányos helyzetű, többek között roma fiatalok alapfokú oktatási feltételeinek javítását tűzi ki célul. A prioritás keretében szintén támogatott a hátrányos helyzetű fiatalok képzésben való részvétele, foglalkoztathatóságának javítása érdekében. A munkalehetőségekhez való hozzáférés javítása érdekében a fentiekén túl hangsúlyos továbbá a az ápolási és gondozási szolgáltatások fejlesztése.

3. Prioritás – Az egész életen át tartó tanulás és az alkalmazkodóképesség támogatása: A prioritás az oktatási és képzési rendszer hatékonyságának fejlesztését célozza a készségek fejlesztésén keresztül, beleértve a hatékonyabb és a munkaerő-piaci kihívásokra érzékenyebb szakképzés támogatását. Ennek érdekében hangsúlyt kap a munkaerő képzettségnek fejlesztése (beleértve a felnőttképzést) egy hatékonyabb monitoring és végrehajtási rendszer fejlesztésével. Ezek mellett a foglalkoztatottak és egyéni vállalkozók támogatásán keresztül a prioritás a tudásalapú gazdaság és társadalom kihívásainak megfelelő készségek és képességek fejlesztését támogatja. A prioritás közvetlenül hozzájárul az NFT-ban megfogalmazott prioritáshoz, a munkaerő versenyképességének növeléséhez.

4. Prioritás – Az oktatási, szociális és egészségügyi infrastruktúra fejlesztése: A prioritás az oktatási, egészségügyi, (beleértve az információs-technológián alapuló szolgáltatásokat) és a társadalmi befogadás területén lévő infrastruktúra fejlesztését támogatja (beleértve a szolgáltatásokhoz való az egyenlő hozzáférést és a kínálati oldal minőségének fejlesztését a még hatékonyabb ESZA által támogatott humánerőforrás-fejlesztési intézkedések érdekében.) A prioritás ezek mellett hozzájárul az új Európai Foglalkoztatási Stratégia céljainak megvalósulásához, és az NFT kiemelt céljához, a foglalkoztatási szint növeléséhez.

Az ötödik prioritás a **technikai segítségnyújtás** keretén belül biztosít forrást a program hatékony végrehajtásának elősegítésére.

milliárd HUF; 2004-06

	EU	Hazai közösségi	Összesen
Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program	143,5	47,8	191,4
<i>Aktív munkaerő-piaci politikák támogatása</i>	30,6	10,2	40,8
<i>A munkanélküliség megelőzése és kezelése</i>	22,4	7,5	29,8
<i>A foglalkoztatási szolgálat fejlesztése</i>	6,1	2,0	8,2
<i>A nők munkaerőpiacra való visszatérésének segítése</i>	2,1	0,7	2,9
<i>A társadalmi kirekesztés elleni küzdelem a munkaerő-piacra történő belépés segítségével</i>	16,6	5,5	22,2
<i>Hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása az oktatási rendszerben</i>	5,8	1,9	7,7
<i>A társadalmi befogadás elősegítése a szociális területen dolgozó szakemberek képzésével</i>	3,2	1,1	4,2
<i>A hátrányos helyzetű emberek, köztük a romák foglalkoztathatóságának javítása</i>	7,7	2,6	10,2
<i>Az egész életen át tartó tanulás és az alkalmazkodóképesség támogatása</i>	43,8	14,6	58,5

<i>Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek, képességek és kompetenciák fejlesztésének ösztönzése</i>	14,0	4,7	18,7
<i>A szakképzés tartalmi, módszertani és szerkezeti fejlesztése</i>	8,1	2,7	10,8
<i>A felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése</i>	5,1	1,7	6,8
<i>Munkahelyteremtéshez és a vállalkozói készségek fejlesztését elősegítő képzések</i>	12,8	4,3	17,0
<i>A felnőttképzés rendszerének fejlesztése</i>	3,9	1,3	5,2
<i>Az oktatási, szociális és egészségügyi infrastruktúra fejlesztése</i>	45,2	15,1	60,3
<i>Az oktatási és képzési infrastruktúra fejlesztése</i>	18,9	6,3	25,2
<i>A társadalmi befogadást támogató szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése</i>	6,3	2,1	8,4
<i>Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése az elmaradott régiókban</i>	17,0	5,7	22,7
<i>Egészségügyi információ-technológia fejlesztés az elmaradott régiókban</i>	3,0	1,0	4,1
<i>Technikai segítségnyújtás</i>	7,2	2,4	9,6

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS INFRASTRUKTÚRA OPERATÍV PROGRAM

Kapcsolódás az NFT céljaihoz és prioritásaihoz

A Környezetvédelmi és Infrastrukturális Operatív Program közvetlenül hozzájárul az NFT harmadik specifikus céljának a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének és a környezet védelmének eléréséhez. A KIOP által támogatott beruházások, szignifikánsan hozzájárulnak az NFT első és negyedik specifikus céljához is úgy, hogy megteremtik az alapvető feltételeket a regionális gazdasági versenyképességnek.

A KIOP kiegészíti a Kohéziós Alap-ból finanszírozandó két fő szektor, a környezetvédelem és közlekedés területén megvalósítandó programokat.

A KIOP céljai és prioritásai: A KIOP két specifikus célt határoz meg:

- a környezet védelme és javítása, illetve
- a közlekedési hálózat javítása a hazai közlekedési infrastruktúrába történő beruházásokkal.

E két specifikus cél az alábbi két prioritáson keresztül valósul meg:

1 Prioritás – Környezetvédelem: E prioritás a települési szintű környezetvédelem javítására kívánja helyezni a hangsúlyt úgy, hogy támogatja az energiagazdálkodást, a szennyeződés ellenőrzését, növeli a környezetbiztonságot, illetve erősíti a természet védelmét.

Mint ahogy Magyarország lakosságának több mint 42%-a falvakban él, ahol az ivóvíz minősége még mindig nem éri el az EU-s előírásokat, ezért e prioritás az ivóvíz-minőség javítását tűzi ki elsődleges céljául. A felszíni- és felszín alatti vizek védelme érdekében minden településen, ipari és mezőgazdasági területen döntő fontosságú a megfelelő szennyvízgyártás és kezelés kialakítása.

A prioritás szintén támogatja a hulladékgazdálkodást (állati, kórházi, építési- és bontási hulladék) mivel az infrastruktúra minősége, illetve a hozzá kapcsolódó szolgáltatások messze nem érik el hazánkban az EU színvonalát.

Támogatásban részesül továbbá az integrált zaj- és levegő-szennyezettség monitoring-hálózatának fejlesztése, ami segítséget nyújt a különösen magas szennyezettségű területek azonosításához, forrásainak feltárásához, hogy később ezen területek kármentesítése sikeresen megvalósulhasson.

A prioritás további célja a háztartási megújuló energiaforrások használatának fokozatos növelése, hogy ezzel csökkentjük az importált energiafüggőséget, illetve az energiatermelés okozta negatív környezeti hatásokat. Ezért az energia hatékonyság növelését, a hulladék csökkentését és ellenőrzését támogató eszközök és rendszerek bevezetéséhez támogatást nyújt a KKV-k részére.

Ami a környezetbiztonságot és a természetvédelmet illeti, az áradásveszély elkerülése érdekében több mint 550 km hosszú folyószakaszt kell megerősíteni, amit a román, ukrán és szlovák hivatalokkal együttműködve, integrált védelmi rendszer kiépítésével kell megvalósítani.

A föld szennyeződéseinek felszámolása továbbra is kihívás marad, különösen az elmúlt évtizedek ipari- és katonai „hagyatéka” jelent veszélyt a felszín alatti vizekre és

ivóvízbázisokra. A prioritás azokra a területekre helyezi a hangsúlyt, ahol a legnagyobb veszély fenyegeti a környezetet.

A gazdag biodiverzitás, a természetes tájképi hagyaték megőrzése és fenntartása, továbbá az élő és élettelen természeti örökségek védelmi szintjének megerősítésére is szükség lesz. Ez a Nemzeti Ökológia Program és a NATURA 2000 hálózat kialakításával valósul meg.

2 Prioritás – Közlekedési infrastruktúra fejlesztése: A nemzeti, regionális és inter-regionális közlekedési infrastruktúra fejlesztése érdekében, a prioritás a főútvonal-hálózat felújítására és a környezetbarát infrastruktúra fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Ez az utak teherbíró-képességének emelésével párhuzamosan valósul meg.

Mint ahogy Magyarország gazdasági fejlődésében fontos szerepet játszik a modern úthálózat, a prioritás magába foglalja a fő hazai útvonal hálózat fejlesztését, a már létező, alacsonyabb kategóriájú utaknak az autópályákhoz és magasabb rendű utakhoz történő kapcsolódását, elősegítve ezzel a régiók jobb megközelíthetőségét. Továbbá az utak áteresztő képességét és a közlekedés biztonságát elősegítő fejlesztések valósulnak meg bizonyos útszakaszok kiszélesítésével és útszűkületek kiküszöbölésével. Elkerülő és tehermentesítő utak építésével csökkenti a prioritás a településeken áthaladó forgalmat.

A prioritás hozzájárul továbbá olyan környezetbarát intézkedésekhez, mint a víziút, vasút és közút közötti csatlakozások kialakításához, megteremti az intermodális logisztikai központokhoz a szükséges kapcsolódásokat és hozzáférhetőséget, fejleszti az elővárosi vasúti tömegközlekedést a gazdasági központok és az elővárosok környezetében élők között.

Végezetül, a harmadik prioritás **technikai segítséget** nyújt a program megvalósításához és végrehajtásához.

milliárd HUF; 2004-06

	EU	Nemzeti közösségi	Összes közösségi	Kohéziós Alap	Összesen
Környezetvédelmi és Infrastruktúra OP	83,4	28,8	112,3	283,7	396,0
Környezetvédelem	31,9	11,7	43,6	141,9	185,5
<i>Vízminőség javítás</i>	10,6	4,6	15,2	0,0	15,2
<i>Állati hulladék kezelése</i>	2,4	0,8	3,3	0,0	3,3
<i>Egészségügyi és építési- bontási hulladék kezelése</i>	2,4	0,8	3,3	0,0	3,3
<i>Környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és az ivóvízbázisok védelme érdekében</i>	4,9	1,6	6,5	0,0	6,5
<i>Természetvédelem és fenntartható árvízvédelem</i>	6,8	2,3	9,1	0,0	9,1
<i>A levegőszennyezés és a zajterhelés mérése</i>	0,8	0,3	1,1	0,0	1,1
<i>Az energiagazdálkodás környezetbarát fejlesztése</i>	3,9	1,3	5,2	0,0	5,2
Közlekedés	48,2	16,1	64,2	141,9	206,1
<i>A főútvonal műszaki színvonalának emelése</i>	39,8	13,3	53,1	0,0	53,1
<i>Környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése</i>	8,4	2,8	11,1	0,0	11,1
Technikai segítségnyújtás	3,3	1,1	4,5	0,0	4,5

AGRÁR- ÉS VIDÉKFEJLESZTÉS OPERATÍV PROGRAM

Kapcsolódás a Közösségi Támogatási Keret céljaihoz és prioritásaihoz

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program az NFT-benkitűzött stratégiai célok megvalósításához egy versenyképesebb és fenntarthatóbb mezőgazdasági szektor (mely magában foglalja a mezőgazdaságot, halászatot és élelmiszer-feldolgozást) kialakításával és egy javuló jövedelemszinten és munkalehetőségeken alapuló integrált vidékfejlesztés elősegítésével járul hozzá.

Az AVOP kapcsolódik a „versenyképesebb gazdaság” specifikus célhoz is. A versenyképesség javulása a vidéki térségek gazdasági potenciáljának megerősítésétől is függ. Ez magában foglalja a vidéki térségek integrált fejlesztését, amely az NFT egy másik specifikus célja, a „kiegyensúlyozottabb területi fejlődés” magvalósításában is jelentősen közreműködik. Az AVOP számos támogatandó tevékenysége az NFT másik két specifikus céljához is hozzájárul, nevezetesen a „humán erőforrások jobb kihasználásához” és a „jobb környezet és alpinfrastruktúra” célkitűzésekhez.

Az AVOP céljai és prioritásai

Az Operatív Program a következő specifikus célokat határozta meg:

- A mezőgazdasági termelés és élelmiszer-feldolgozás versenyképességének javítása
- A vidék felzárkóztatásának elősegítése

E célkitűzések a következő fejlesztési prioritásokon keresztül valósulnak meg:

1. Prioritás – A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban

A prioritás célja a mezőgazdasági termelés, beleértve a halászat versenyképességének növelése olyan beruházások révén, melynek eredményeként csökkennek a termelési költségek, nő a termékek hozzáadott értéke és minősége, továbbá érvényesítésre kerülnek a környezetvédelmi, higiéniai és állatjóléti előírások is. A prioritás révén támogatásban részesülnek a fiatal gazdálkodók is, a gazdaságilag életképes üzemek kialakítása érdekében, a mezőgazdaságban dolgozók célzott képzése által pedig megszerezhetők a kibővült piacokhoz és kihívásokhoz történő alkalmazkodáshoz illetve egy környezettudatosabb gazdálkodáshoz szükséges ismeretek.

2. Prioritás – Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása

A prioritás az élelmiszer-feldolgozás fejlesztését támogatja technológiai, illetve a kapcsolódó logisztikai, tároló- és raktárkapacitások, informatikai háttér modernizációja révén. A fejlesztések egyaránt szem előtt tartják a fogyasztók egészségének védelmét, az élelmiszerbiztonságot és a minőséget a környezeti szempontok figyelembe vétele mellett, valamint az értékesítési csatornákhöz való jobb alkalmazkodást.

3. Prioritás – Vidéki térségek fejlesztése

A prioritás a vidéki térségek olyan fő strukturális problémáit kezeli, mint az elmaradott infrastruktúra és a vidéki települések mezőgazdasági termeléstől való függősége. A prioritás három specifikus célt fogalmaz meg: a vidéki gazdasági potenciál fejlesztése és a foglalkoztatás javítása; a vidéki környezet vonzóbbá tétele; kísérleti mintaértékű integrált kistérségi programok kidolgozása és megvalósítása (Leader+). Ezek a célkitűzések a mezőgazdasági és vidéki tevékenységek diverzifikációján, kiterjesztésén keresztül valósulnak meg, a falusi turizmus (beleértve az „on-farm” jellegű beruházásokat), a kézműipar és a minőségi mezőgazdasági termékek értékesítésének támogatása révén. A vidéki lakosság életminőségének és életkörülményeinek fejlesztése a megfelelő vidéki infrastruktúra, a vonzóbb települési környezet valamint a vidéki közösségek erősítése, a természeti és kulturális örökségeinek megőrzése és fejlesztése révén valósul meg.

A negyedik prioritás, a **technikai segítségnyújtás**, a program végrehajtásához és a kitűzött célok eléréséhez nyújt segítséget.

milliárd HUF; 2004-06

	EU	Hazai közösségi	Összes közösségi	Magánforrás	Összesen
Agrár- és vidékfejlesztési Operatív Program	80,9	26,9	107,8	115,4	223,2
<i>Versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban</i>	46,1	15,3	61,5	84,3	145,8
<i>Mezőgazdasági beruházások támogatása</i>	41,5	13,8	55,3	82,7	138,0
<i>Fiatalközvetítő induló támogatása</i>	2,3	0,8	3,1	0,0	3,1
<i>Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása</i>	1,2	0,4	1,6	0,2	1,8
<i>A halászati ágazat strukturális támogatása</i>	1,1	0,3	1,5	1,4	2,9
Élelmiszer-feldolgozás modernizálása	11,3	3,8	15,1	22,6	37,7
<i>A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése</i>	11,3	3,8	15,1	22,6	37,7
Vidéki térségek fejlesztése	21,4	7,1	28,6	8,0	36,6
<i>Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése</i>	4,8	1,6	6,4	0,7	7,1
<i>A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése</i>	10,1	3,4	13,5	5,7	19,2
<i>A falufejlesztés és -felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése</i>	2,8	0,9	3,7	0,4	4,1
<i>A LEADER+</i>	3,7	1,2	4,9	1,2	6,1
Technikai segítségnyújtás	2,0	0,7	2,7	0,0	2,7

REGIONÁLIS FEJLESZTÉS OPERATÍV PROGRAM

Kapcsolódás az NFT céljaihoz és prioritásaihoz

A Regionális Fejlesztés Operatív Program (RFOP) közvetlenül az NFT negyedik specifikus céljának, Magyarország és az egyes régiók *kiegyensúlyozottabb területi fejlődésének* eléréséhez járul hozzá. A többi operatív program szintén hatással lesz a regionális különbségekre és támogatni fogja a fejlődésben elmaradottabb régiókat is, ugyanakkor alapvetően az RFOP az a program, amely a regionális fejlesztési potenciál kihasználására, a nehézségekkel küzdő városi területek problémáinak kezelésére, valamint a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok támogatására helyezi a hangsúlyt. Mindazonáltal a ROP közvetetten hozzájárul az NFT másik három specifikus céljának eléréséhez is azáltal, hogy támogatja a regionális versenyképességet, foglalkoztatást és alapinfrastruktúrát érintő fejlesztéseket.

Az RFOP céljai és prioritásai

A program átfogó célja, - a magyarországi régiók kiegyensúlyozottabb fejlődése - érdekében az alábbi 3 specifikus cél kerül megfogalmazásra:

- Természeti, kulturális értékekben gazdag térségek belső erőforrásokra építő fenntartható fejlesztése
- Vonzó települési környezet kialakítása és a gazdasági potenciál fejlesztése, tekintettel a hátrányos helyzetű kistérségekre
- A helyi szereplők alkalmazkodóképességének és együttműködésének erősítése

Továbbá, figyelemmel a rövid programozási időszakra, valamint a magyar közigazgatásban jelenleg zajló intézmény-fejlesztési folyamatra az RFOP fontos célja a helyi és regionális szereplők felkészítése a Strukturális Alapokból finanszírozott programok és projektek előkészítésében, végrehajtásában és monitoringjában való részvételre.

A Program három specifikus célja három prioritáson keresztül kerül megvalósításra.

1. prioritás – Turisztikai potenciál erősítése: Az ország jelentős turisztikai potenciálja ellenére, a turisztikai szektor jelenleg rendkívül koncentrált néhány jelentős vonzerő környezetében, és erős szezonális jellemzi. Ennek a prioritásnak elsődleges célja a turizmus jövedelemtermelő képességének javítása, a turisztikai potenciállal rendelkező területek vonzerejének és versenyképességének növelése, valamint a turisztikai szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztése. A prioritás a fővároson kívüli turisztikai vonzerők potenciáljának növelésére, ezáltal a diverzifikáltabb és kiegyensúlyozottabb turisztikai és területi fejlődés elősegítésére törekszik. Ezt kiegészítendő, a 3. prioritás egyik intézkedése, a régióspecifikus szakmai képzések támogatása keretében kerül sor a turisztikai szektorban foglalkoztatottak szakmai ismereteinek bővítésére.

2. prioritás – Térségi infrastruktúra és a települési környezet fejlesztése: A prioritás támogatja a helyi úthálózat fejlesztését, annak érdekében, hogy javuljon a regionális és kistérségi központok, valamint az iparterületek és turisztikai vonzerők elérhetősége. Ezáltal a prioritás hozzájárul ezen települések és térségek közigazgatásának, gazdaságának és a szociális szolgáltatásai minőségének javulásához. A prioritás támogatást biztosít a helyi tömegközlekedési rendszerek kisebb infrastrukturális fejlesztéséhez is (pl.: buszsávok, buszmegállók, P+R rendszerek). A prioritás célterületként megjelölt *városi* területek

meghatározott kritériumrendszer alapján kerülnek kiválasztásra (figyelembe véve például a munkanélküliség nagyságát, a szegénységi szintet, a bűnözés mértékét, a szociális és környezetvédelmi problémákat, valamint a megcélzott népességben belül a roma lakosság arányát). A támogatás keretében lehetőség nyílik különböző város-rehabilitációs akciók megvalósítására, mint például a barnamezős területek funkcióváltással egybekötött környezetbarát rehabilitációja, közterületek rehabilitációja és fejlesztése, bűnmegelőzési akciók és kisvállalkozások kapcsolódó támogatása. Végül, a prioritás keretében lehetőség nyílik az óvodák és alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztésére a hátrányos helyzetű kistérségekben és városi térségekben, elsősorban ott, ahol magas a roma népesség aránya. A megfelelő minőségű oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében szükséges az integrált oktatás feltételeinek biztosítása, a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatását biztosító intézmények infrastrukturális fejlesztése.

3. prioritás – A humán erőforrás fejlesztés regionális dimenziójának erősítése: A prioritás nagymértékben hozzájárul a regionális és helyi szervezetek közigazgatási kapacitás-fejlesztéséhez, az önkormányzatokkal és non-profit szervezetekkel való együttműködésük javításához. A prioritás hozzájárul a foglalkoztatottság növeléséhez olyan munkanélküliség elleni megelőző intézkedésekkel, mint a regionális munkaerő alkalmazkodóképességének és szaktudásának javítása. A prioritás továbbá elősegíti a felsőoktatási intézmények közötti együttműködések javítását, mely elengedhetetlen ahhoz, hogy különösen a regionális tudásközpontok fejlesztésén keresztül erősödjön kezdeményező szerepük a városok és régiók szociális és gazdasági életében. A prioritás továbbá támogatja olyan ágazati fejlesztési és szakképzési programok indítását, amelyek jobban megfelelnek a helyi közösség és a régió változó szociális és gazdasági igényeinek. A szociális gazdaságot a helyi foglalkoztatási kezdeményezések fejlesztése segíti.

A negyedik prioritás szakértői segítségnyújtást biztosít, valamint támogatja a projektgeneráló tevékenységet a Program hatékony irányítása és megvalósítása érdekében.

milliárd HUF; 2004-06

	EU	Hazai közösségi	Összes közösségi	Magánforrás	Összesen
Regionális fejlesztési operatív program	91,7	29,7	121,4	19,4	140,8
<i>Turisztikai potenciál fejlesztése</i>	20,7	7,7	28,4	18,7	47,1
<i>Turisztikai vonzerők fejlesztése</i>	14,6	5,7	20,3	0,0	20,3
<i>Turisztikai fogadóképesség javítása</i>	6,0	2,0	8,0	18,7	26,8
Térségi infrastruktúra és települési környezet fejlesztése	51,8	16,4	68,2	0,0	68,2
<i>Térségi kapcsolatrendszer fejlesztése</i>	23,8	7,9	31,7	0,0	31,7
<i>Település-rehabilitációs akciók</i>	17,7	5,9	23,6	0,0	23,6
<i>Alapfokú oktatási – nevelési intézmények infrastrukturális fejlesztése</i>	10,3	2,6	12,9	0,0	12,9
A humán erőforrás fejlesztés regionális dimenziójának erősítése	13,7	3,8	17,5	0,7	18,2
<i>Helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásépítése</i>	5,5	1,4	6,9	0,0	6,9
<i>Helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása</i>	3,9	1,0	4,8	0,0	4,8
<i>Felsőoktatási intézmények együttműködésének erősítése a regionális gazdasági szereplőkkel és a helyi közösséggel</i>	2,2	0,7	2,9	0,0	2,9
<i>Régióspecifikus szakmai képzések támogatása</i>	2,2	0,7	2,9	0,7	3,6
Technikai segítségnyújtás	5,5	1,8	7,3	0,0	7,3

Jobbágy Valér